

Дипломатичне доіння українців (або чому «європейські» консульські тарифи України... російські)

Заглибитись до теми розмірів консульських зборів, які справляються українським МЗС по всьому світі та ймовірними пільгами для громадян України, як нерідко буває, примусила власна життєва ситуація. Саме «дякуючи спілкуванню», шляхом переписки з чиновництвом України: від Посольства України в Чеській Республіці, через МЗС аж до уповноваженої Верховної Ради України, стало ясно: тарифи, як мінімум - неєвропейські!

І це вже не кажучи про ті чи інші пільги для громадян України, які кількома наказами МЗС, фактично - нівельовано (читай: відмінено), починаючи з Декрету КМУ №7-93 «Про державне мито», від 21.01.1993 року. Причина проста: якщо на території України, за виготовлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон - стягується адміністративний збір, то за кордоном це - консульські збори, які регламентуються Положеннями про консульський збір України, які регулюються... простими наказами МЗС!

Для розуміння ж того, яким чином і за якими критеріями формується вартість послуг «від дипломатів», які як правило, оплачуються, в основному - громадянами України, варто повернутись до вже скасованого (недіючого) наказу МЗС № 3 від 05.01.2011 (який був «проюстований» 31.01.2011), де в 10-му пункті Положення про консульський збір, читаємо: «Тарифи консульського збору, що справляється за межами України, переглядаються дипломатичними представництвами України виходячи з економічної ситуації в країні перебування (суттєва зміна обмінного курсу національної валюти до долара США, рівень інфляції, індекс споживчих цін тощо) або у разі внесення змін до базових тарифів консульського збору». Тобто, виходить, що вартість послуг для всіх ЗДУ (дипломатичні представництва та консульські установи України за кордоном), які застосовуються відповідно до наказу окремого відомства - МЗС України, яке має права на їх встановлення, відповідно до... положень Консульського статуту України, який затверджено... Указом Президента України (№ 127, від 02.04.1994 року!) - є підставою для доіння українських громадян, виходячи з «економічної ситуації в країні перебування»! І це при тому, що банальні «порівняння», тієї ж таки вартості виготовлення закордонних паспортів для громадян України, на відміну від нижче приведених даних, для громадян: Польщі, Словаччини, Чехії та Угорщини - далеко не на користь українців, не кажучи вже про рівень життя в Україні та у цих європейських сусідів.

Натомість, зараз діє подібний наказ МЗС (№ 182 від 23.04.2018 року) де вищевказаний, невдалий термін, як зайвий - прибрано. При цьому, головне «досягнення» останнього наказу - «уніфікована сума консульського збору... для всіх закордонних дипломатичних установ України», чого раніше не було (ну, через «економічну ситуацію в країні перебування»). Натомість, дух попередніх наказів, в частині мотивів встановлення вартості консульських зборів - залишився, хоч апетити дещо й зменшились, що ніяк суттєво не здешевило вартість послуг, які надаються дипломатами українцям. Так, якщо ще донедавна, оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон «коштувало» від 130 до 180 євро (замість втраченого/зіпсованого), то сьогодні це «всього»: 90 доларів США! При цьому, практично всі пільги для громадян України, як вже вказувалось вище - ліквідовано. Тобто, ні законодавець, ні виконавець не передбачили ніяких ситуацій, коли через з'єднання родин, навчання українських студентів та зі збільшенням числа українських пенсіонерів, які тимчасово чи постійно проживають за кордоном - останні, фінансово ніяк не захищені з боку власної держави. Ба, більше, чиновник всіх громадян України відніс до заробітчаних яких, як бачимо українські чиновники, намагаються банально «доїти» невинуватими тарифами та поборами від імені української держави, ігноруючи такі випадки, як: навчання, стажування/наукова діяльність, лікування тощо за кордоном.

З метою, не перевантажувати читача купою цифр та даних, зупинимось на єдиній послугі - виготовлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон (біометричний паспорт). Як відомо, вартість такої послуги в Україні є - 518,15 грн. За кордоном ж, аналогічна послуга для того ж громадянина України, у формі консульського збору вже сягає... кілька кратного розміру! Для розуміння ситуації та з урахуванням досвіду європейських країн, в частині надання послуг по виготовленню паспортів для закордонних мандрівників власним громадянам, як в країні так й за її межами, доцільно звернути увагу на терміни, вартість та пільги на таку практику - наших сусідів: Польщу, Словаччину, Чехію та Угорщину.

Польська Республіка

Вартість виготовлення закордонного паспорту для громадянина Польщі:

- а) всередині країни - 140 злотих (до 13 років - 60 злотих) на термін дії - 10 років (тимчасовий паспорт на 12 місяців - 30 злотих);
- б) за кордоном (в консульських установах Польщі) - 186 злотих (до 13 років - 59 злотих).

Пільги:

- а) особам після 70 річного віку - безкоштовно;
- б) тим, хто потребує лікування за межами країни - безкоштовно;
- в) обмін паспорта (з технічних причин) - безкоштовно;
- г) пенсіонери та інваліди - 50% від вартості;
- д) неповнолітні, учні та студенти - 50% від вартості;
- ж) багатодітні сім'ї:
  - 15 злотих - для паспорта, виданого дітям у віці до 13 років;
  - 35 злотих - для паспорта, виданого дітям від 13 до 25 років;
  - 70 злотих - для паспорта батьків такої родини.

Посилання:

http://wellington.msz.gov.pl/pl/p/wellington_nz_a_pl/informacje_konsularne/paszport/
<http://wellington.msz.gov.pl/resource/33914f53-ba43-4b41-b052-01d0817f6092:JCR>

Словацька Республіка

Вартість виготовлення закордонного паспорту для громадянина Словаччини:

- а) всередині країни (на термін дії - 10 років):
  - при виготовленні за 30 днів - 33 євро (до 16 років - 13 євро, до 6 років - 8 євро);
  - при виготовленні за 10 днів - 66 євро (до 16 років - 26 євро, до 6 років - 16 євро);
  - при виготовленні за 2 дні - 99 євро (до 16 років - 39 євро, до 6 років - 24 євро);
- б) за кордоном (в консульських установах Словаччини) на строк дії - 10 років:
  - від 16 років - 40 євро;
  - від 6 до 16 років - 15 євро;
  - до 6 років - 10 євро.

Пільги:

- а) за наявною медичною довідкою про інвалідність, всі вищевказані суми складуть 50% знижки.

Посилання:

<https://www.minv.sk/?spravne-poplatky>

Чеська Республіка

Вартість виготовлення закордонного паспорту (E-pass) для громадянина Чехії:

- а) всередині країни (на термін дії - 10 років):
  - при виготовленні за 30 днів - 600 чеських корон (до 15 років - 100 чеських корон);
  - при виготовленні за 5 днів - 2 000 чеських корон (до 15 років - 500 чеських корон);
  - при виготовленні за 24 години - 4 000 чеських корон (до 15 років - 2 000 чеських корон);
- б) за кордоном (в консульських установах Чехії) - 1 200 чеських корон (до 15 років - 400).

Пільги з виготовлення закордонного паспорту, окремо не передбачені але першими користуються всі громадяни країни, які їх мають при виготовленні низки внутрішніх документів.

Посилання:

<http://www.mvcr.cz/clanek/osobni-doklady-642319.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>

Угорщина

Вартість виготовлення закордонного паспорту для громадянина Угорщини:

- а) всередині країни (при виготовленні за 20 днів):
  - від 18 до 70 років - 7 500 форинтів, строком дії на 5 років;
  - від 18 до 70 років - 14 000 форинтів, строком дії на 10 років.
  - до 6 років - 2 500 форинтів на перший та 5 000 форинтів за другий паспорт, строком на 3 роки;
  - від 6 до 12 років та від 12 до 8 років - 2 500 форинтів на перший та 5 000 форинтів за другий паспорт, строком на 5 років;

- термінове виготовлення: 19 000 форинтів за 7 днів, 29 000 форинтів за 3 дні та 39 000 форинтів за 24 години.

б) за кордоном, в консульських установах Угорщини, діють два тарифи: для «сусідніх» (з країною) європейських країн та «не сусідніх»:

- видача тимчасового приватного паспорта для громадянина Угорщини - 30 євро;
- до 18 років - 28 євро;
- від 18 до 65 років - 65 євро (термін дії на 10 років);
- від 18 до 65 років - 44 євро (терміном дії 5 років)
- від 65 років - 20 євро.

Пільги:

а) від 70 років - 2 500 форинтів на перший та 5 000 форинтів за другий паспорт, строком дії на 10 років.

Посилання:

<http://www.nyilvantarto.hu/en/passport#hol>

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/download/4/41/c1000/szomszedoseuropai20170316.pdf>

P.S. Курс вартості національних валют вищевказаних країн до української гривні, тут: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>.

Після порівняння вартості послуг з виготовлення закордонного паспорта в країнах Вишеградської групи та в Україні, з використанням курсових різниць - перейдемо до висновків:

1. Вартість. Якщо вартість виготовлення закордонного паспорта громадянина України, всередині країни є прийнятною, то послуги українських дипломатів для громадян України, практично, мінімум вдвічі/втричі перевищують аналогічні, які надаються дипломатами своїм співвітчизникам з країн Вишеградської групи!

2. Гнучкість. Перевагою європейської дипломатично-консульської «кухні», в частині надаваних послуг власним громадянам є широкий спектр та маса варіантів, які в більшій мірі враховують потреби співгромадян, включаючи й їх фінансові та інші можливості, в чому відстає Україна, включаючи й мережу ЗДУ.

3. Оперативність. Є очевидним, що у Європі: час-гроші, чим не може похизуватись Україна. Тобто, європейські дипломати можуть розраховувати на вищі тарифи та, відповідно на вищі доходи, тільки у випадку скорочення термінів надання послуг/виготовлення тих же паспортів, що дає можливість отримати закордонний, біометричний паспорт... за 24 години (мрія для українця)!

4. Пільги. Ліквідація та відсутність пільг, в частині виготовлення закордонного паспорта громадянина України, який опинився та проживає за кордоном, суттєво різнить останню від вже перерахованих, європейських країн та викликає питання: чи може окреме міністерство своїм наказом, фактично, регулювати не тільки вартість надаваних ЗДУ послуг громадянам України, але й ігнорувати їх права, в частині пільг.

5. Й останнє, але найсумніше: чому українець в Україні та українець за кордоном... настільки «різняться», в частині вартості виготовлення для них закордонних паспортів для виїзду за кордон? Адже «вартість» українських тарифів консульських зборів, що справляється за вчинення консульських дій можна порівняти тільки з... аналогічними цінами від російських дипломатів (<https://czech.mid.ru/tarif-konsul-skih-sborov1>), де «выдача паспорта, содержащего электронный носитель информации, удостоверяющего личность гражданина Российской Федерации за пределами территории Российской Федерации» коштує... 80 доларів США!

Й насамкінець - головне: ніякі зусилля української влади, як й гучні заяви її очільників, щодо гармонізації законодавства до цивілізованих практик, а також - важливості підтримки ініціатив громадян в напрямку європейського вибору, не сприятимуть європеїзації українського суспільства, допоки її чиновники, як бачимо, залишатимуться ментально в минулому та сприйматимуть зусилля й ініціативи співгромадян, виключно як спосіб заробітку на останніх, практично - всі 27 років Незалежності...

Підготував Ю.Ключівський,
керівник IASEED - Інформаційно-аналітичної служби «Європейсько-східний діалог»,
Прага-Ужгород, 3.8.2018